

korte mededelingen

Zilvermeeuw met vergroeide snavel

Op 31 december 1978 zagen wij bij de visafslag te IJmuiden een tweedejaars Zilvermeeuw met een sterk vergroeide snavel. De vogel scheen nogal aangeslagen door de strenge vorst, die toen heerste en liet zich vrij gemakkelijk fotograferen.

Zilvermeeuw met vergroeide snavel, IJmuiden, 31 december 1978.

Foto: Jan Andries van Franeker.

Het in overvloed voorradige visafval zal er wel toe hebben bijgedragen dat deze vogel, ondanks zijn sterk misvormde snavel, zo lang in leven heeft kunnen blijven. De strenge vorst stelde het dier blijkbaar voor problemen. De bijzonder grote snavel veroorzaakt ongetwijfeld een extra gevoeligheid bij lage temperaturen.

• Pieter & Jan Andries van Franeker, Ringdijk 29, 1097 AD Amsterdam.

Gedegeneerde nestbouw

In de fraaie Vogelkalender van 1980 schrijft Jaap Taapken bij plaat 19 over nestbouw door gedegeneerde vogels: 'Sommige vogels verzuimen hun nesten goed te verbergen; ze zijn gedegeneerd, omdat ze onder de bescherming van de mens kunnen blijven leven. Hun nesten kunnen gemakkelijk door Eksters, Kauwen en Vlaamse Gaaien worden gezien en uitgehaald'.

Onze Merels zijn erg mak; wij doen daar geen moeite voor, maar ze zijn aan ons gewend en komen in onze rustige tuin (alleen verstoord door bovengenoemde vogels) naar ons toe als we er in werken of zitten; ze gaan vlak bij ons liggen zonnen. Alleen in de winter bedelen ze - soms brutaal - om voer. Dit voorjaar hadden ze eieren op een nestkastje achter in de tuin, zodanig dat de merelvrouw van alle kanten zichtbaar was. Er was niets boven; wel klimop er om heen. 'Dat vraagt om uitgehaald te worden', zeiden wij; 'hoe komen ze zó dom?' Het nest werd uitgehaald; de Merels brachten daarna 5 jongen groot in de hulst vlakbij huis en daarna nog eens 3 bovenop een mezenkastje aan de muur, onder het afdak!

Nu hebben wij elk jaar wel een merelnest op één van de twee mezenkastjes (met een opstaand gaasrandje); het ene beneden het andere boven; beide veilig onder een afdak. Eens broedden Koolmezen erin en Merels er tegelijkertijd op. De mezen waren al een tijd eerder begonnen; bij gelijk begin zouden ze het verlaten hebben.

Afgelopen winter moesten wij het onderste kastje verwijderen wegens overlast van Spreeuwen, die aangetrokken waren door overvloedig voederen van een buurvrouw. Waarschijnlijk waren de Merels, die daar gebroed hadden, dezelfde als die van het open nest. Ze waren zó gewend aan de veiligheid van het beschermde kastje, dat ze zich op alle kastjes veilig voelden.

• Mevr. E.M. Mulder-Eenjes, Prins Frederik Hendriklaan 6, 1411 GA Naarden.

Kuifleeuwerik broedt op plat dak

Ik lees bij foto 21 (eerste helft november) van de Vogelkalender 1979:

Kuifleeuweriken zijn vaak op de meest vreemde plaatsen broedend aangetroffen (...) en zelfs wordt vermoed dat ze wel eens op met kiezel bedekte daken van flats hebben gebroed. Voor mij is het geen vermoeden dat Kuifleeuweriken op platte grinddaken broeden, maar veel méér dan dat. Op en om de woning - met plat dak - waar ik sinds februari 1975 woon, in de Hilversumse wijk Kerkelanden, heb ik al die tijd Kuifleeuweriken gezien. Langdurig zingend op de dakrand, foeragerend op de grond en met jongen als het daar de tijd voor is. Op de grond (tuinen, speelplaatsen, wegen en weilanden) zijn in wijde omtrek geen geschikte broedplaatsen voor Kuifleeuweriken te vinden. Op de daken kunnen wij alleen met lange ladders komen. Op mijn eigen dak heb ik in augustus 1976 inderdaad een leeg nestkuiltje in het grind gevonden. Die platte daken van drive-in-woningen vormen voor Kuifleeuweriken ongetwijfeld een ideaal woestijnlandschap, waar geen kat kan komen.

• Drs. S.N. Dwarshuis, Willibrorduslaan 88, 1216 PC Hilversum.

Dode jongen in nestkasten

In een groot aantal nestkasten, in het Noordijkerveld, gem. Neede, van het klassieke mezenmodel werden in juni 1979 dode jonge mezen en dode jonge Bonte Vliegenvangers geconstateerd.

De vliegopening van de kasten was 28 mm en ze hingen in meerdere gemengde bossen gescheiden door cultuurgronden. In bijna alle gevallen waren in de betreffende nestkasten alle jongen dood. In enkele gevallen waren het jongen van ongeveer 1 week oud,

maar meestal waren het jongen die op het punt stonden uit te vliegen. In het laatste geval waren veelal de kopjes van het lichaam gerukt. De voedingsconditie van de gedode jonge vogels was goed. Van de gedode jonge vogels die op het punt stonden uit te vliegen is een aantal exemplaren bij het CDI te Doorn onderzocht. Daar constateerde men fracturen over het gehele lichaam. De oorzaak werd gezocht bij één of ander predator die in het nestkastje had weten binnen te dringen. Over welke predatoren kon men geen exact uitsluitsel geven. Is dit verschijnsel ook elders opgetreden? Zo ja, wil men het mij dan laten weten.

• G.J. Ordelman, Benninkdijk 5, 7161 LN Neede.

Geluidswerende voorzieningen in landschap

In 'Groen', een uitgave van de Stichting Vakblad voor de Boomkwekerij (35e jaargang, nr. 12, p. 520-526, dec. 1979) schrijft ir. G. Parlevliet over 'Geluidhinder en geluidswerende voorzieningen in het landschap'. De schrijver gaat nader in op de werking van geluidswallen en beplantingen. Beplantingen zouden een vaak overschatte rol kunnen spelen in de beperking van geluidhinder. Vooral naalddhoutsoorten blijken goede geluiddempers te zijn. Aangezien bomen en struiken de bebladering veelal aan de buitenzijde van de plant hebben, zal men het meeste effect kunnen verwachten van de bosranden (of houtwallen!). Mede met het oog daarop wordt een beplanting in de vorm van regels of stroken aanbevolen, aangelegd evenwijdig aan de weg. Aan de wegzijde schuin oplopend (zie figuren) en omstreeks 10 m breed, afgewisseld door open stroken van 8 à 10 m breed. De invloed van het rand-effect wordt geschat op 1 dB (A) per regel. Een weinig onderzocht effect van beplantingen is de indirecte werking op de voortplanting van geluid door beïnvloeding van het lokale klimaat.

Jacht en botulisme (2)

Het officiële persbericht van het ministerie van landbouw, dat wij in nummer 6 van jaargang 27 op pagina 313 van 'Het Vogeljaar' aantreffen, is zeer aanvechtbaar.

De stellingen die hier door minister Van der Stee worden geponereerd worden niet door wetenschappelijke gegevens ondersteund, en zullen hem zijn ingegeven door 'deskundigen', die óf sympathiek staan tegenover jacht, óf huiverig zijn voor een offensieve natuurbescherming.

Immers, het Rijksinstituut voor Natuurbeheer toont in het Rapport Natuurbeheer en Jacht aan, dat door het aanschietsen van vogels de kans op botulisme wordt vergroot. Daar algemeen bekend is dat kadavers van botulisme-slachtoffers een belangrijke besmettingsbron zijn, zouden aan de jagers

bijvoorbeeld de volgende vragen kunnen worden gesteld:

1. waarom bestrijden zij aaseters, zoals de diverse soorten kraai-achtigen zo fanatiek?
2. waarom weigeren zij, ondanks herhaalde verzoeken van natuurbeschermers, mee te werken aan het systematisch opruimen van kadavers?
3. zijn zij zich ervan bewust dat eenden, die slechts aangeschoten zijn gemakkelijk een nieuwe besmettingsbron kunnen vormen?

De laatste vraag kan absoluut met 'neen' beantwoord worden. Afijn, jagers blijven dus van mening dat verstoring van eenden het aangewezen middel is om botulisme tegen te gaan.

Dan rest mij ten slotte nog de vraag, waarom deze verjaging met behulp van een jachtgeweer moet geschieden; er zijn toch wel andere middelen?

Mijn mening, dat verjaging volkomen verwerpelijk is, blijft onverminderd overeind.

• A. Remeëus, Stuyvesantstraat 49, 2593 GB 's-Gravenhage.

Actie 'Stop ganzenjacht'

In het kader van het Ganzenjaar heeft de Stichting Kritisch Faunabeheer briefkaarten laten drukken met een afbeelding van een gans. De volgende gedrukte tekst staat daarop vermeld:

Ganzen zijn hoog ontwikkelde, intelligente en vooral mooie dieren. Ze vormen paren voor het leven. Zo lang ze niet bejaagd worden zijn ze voor mensen niet bang. Ze komen uit Noord-Europa en zelfs Azië om in ons land rust en voedsel te zoeken.

In ons land worden ledere winter duizenden wilde ganzen gedood, aangeschoten en verminkt door sportjagers. Jagers veroorzaken loodvergiftiging en grote onrust onder de ganzen. Jagers veroorzaken landbouwschade omdat ganzen nog slechts in rustige gebieden en dan dicht opeenvolgend durven te eten.

Wij schamen ons ervoor dat trekvogels in ons land zo'n lot beschoren is. Wij vinden daarom dat U al Uw invloed dient aan te wenden om de ganzenjacht onmiddellijk te verbieden.

afzender: Hoogachtend

De briefkaart is gericht aan de Minister-President Van Agt, Binnenhof 20, 2513 AA 's-Gravenhage. Let op dat de portokosten van een kaart verzenden nu f 0.45 kost!

Voorgedrukte kaarten met ganzenafbeelding kunt u bestellen via giro 3 522 188 tnv Stichting Kritisch Faunabeheer, Den Haag voor f 0.80 per stuk of 10 stuks voor f 3,80, inclusief portokosten.

Er zijn reeds duizenden kaarten in omloop gebracht en de actie blijft doorgaan. U kunt natuurlijk bovenstaande tekst ook op een blanco briefkaart zelf schrijven of in een brief.